

# ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

16  
1922

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ \* 1969 \* RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ



ÉDITIONS  
BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ της Ε.Π.  
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

## ΤΟ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ ΡΟΘ' ΚΑΤΑΛΟΙΠΟΝ

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΟΘ' κατάλοιπον, ἀποτελούμενον ἐκ φύλλων τεσσάρων μεγάλου ὀγδόου, περιέχει τὰ ἀκόλουθα ἀντίγραφα ἐκ κωδίκων τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ "Αθωνος·

1) Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 212 (φύλ. 14β) κώδικος ἀντίγραφον ἀρχόμενον «Οὔτος ὁ παμμακάριστος καὶ περιβόητος ἐν θαύμασιν ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Ἀχιλλίος» καὶ φύλ. 63 α ἀρχόμενον «ἀλλὰ πεφθόνηκεν αὐτοῖς (τοῖς Λαρισαίοις) τοῦ μεγάλου τούτου θησαυροῦ τὸ δαιμόνιον».

2) Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 324 (φύλ. 8 α) κώδικος ἀντίγραφον φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Ὅσαι τῶν πόλεων μετωνομάσθησαν ὕστερον» καὶ ἀρχόμενον διὰ τῶν λέξεων «Ἐπίδαμνος τὸ νῦν θυράχιον».

3) Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 317 (φύλ. 210 α) κώδικος ἀντίγραφον ἀρχόμενον «Ὀλυνθος ὁ νῦν Ἰερισσός». καὶ

4) Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 324 (φύλ. 8 β) κώδικος ἀντίγραφον φέρον ἐπιγραφὴν «Εἰς τὸ εὐρίσκειν τὸ θεμέλιον τῆς σελήνης μέθοδος ἀκριβεστάτη» καὶ ἀρχόμενον «Ἐνδεκαπλασίασον τὸν ἐνιστάμενον κύκλον τῆς σελήνης».

Ἐκ τῶν ἀντιγράφων τούτων τὸ πρῶτον περιέχει τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἀχιλλίου, ὅστις ὡς γνωστὸν εἶνε ἐκδεδομένος ἐν τῇ πολλακίς ἐκδοθείσῃ ἀκολουθίᾳ αὐτοῦ. Ὁ ὑπ' ἀριθμὸν 212 κώδικς περιέχει ὀλόκληρον τὸν βίον τοῦ Ἀχιλλίου, ὡς δύναται τις νὰ πεισθῇ ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν κωδίκων τῆς ἐν τῷ "Αθωνι μονῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου (πρβλ. Καταλ. Λάμπρου ἀριθ. 3746 (212) τομ. Α' σ. 363). Ὁ Λάμπρος ὁμοίως ἐκ τοῦ ὄλου βίου

ἀντέγραψε τὴν ἀρχὴν πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν. Κατὰ πᾶσαν δηλαδὴ πιθανότητα νομίζων ὅτι ὁ βίος τοῦ Ἀχιλλίου εἶνε ἀνέκδοτος ἀντέγραψε τὴν ἀρχὴν, ὅπως ἐξετάσῃ, ἐὰν πράγματι εἶνε ἀνέκδοτος. Ἡ ἐξέτασις ἔπεισεν αὐτὸν ὅτι ὁ βίος δὲν εἶνε ἀνέκδοτος, ἐντεῦθεν ἢ ἐν τῇ ὡς σημείωσις «Ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἀγίου Ἀχιλλίου». Κατὰ ταῦτα τὸ ἀντίγραφον τοῦτο δὲν εἶνε ἄξιον ἐκδόσεως.<sup>1</sup>

Τὸ δεῦτερον καὶ τρίτον ἀντίγραφον περιέχουσι μετονομασίας πόλεων τινῶν. Τοιαῦται μετονομασίαι πόλεων ὑπάρχουσι καὶ εἰς ἄλλους κώδικας, τινὲς δ' ἔχουσι καὶ τύποις ἐκδοῦν. Παρὰ ταῦτα τὰ δύο ταῦτα κείμενα τὰ εἰλημμένα ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθμὸν 321 138581 καὶ 317 (3881) κωδίκων τοῦ ἀγίου Διονυσίου<sup>2</sup> δύνανται νὰ δημοσιευθῶσιν.

Τὸ τέταρτον ἀντίγραφον περιέχει τὸν γνωστὸν κανόνα τοῦ εὐρίσκειν τὸν θεμέλιον τῆς σελήνης διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ κύκλου τῆς σελήνης ἐπὶ 11, τῆς προσθήκης τριῶν ἡμερῶν «τρεις ἡμέρας πρόσθεσ» καὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ εὐρεθέντος διὰ τοῦ τριάκοντα. Ἐκ τῆς προσθήκης τῶν τριῶν ἡμερῶν καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω λεγομένων ὅτι κατὰ 301 χρόνους πρέπει νὰ προστίθεται ἀνά μία ἡμέρα καὶ ὅτι «ἄχρι τοῦ στωμα» προστίθενται τρεῖς, «ἐσέπειτα δὲ κατὰ τὸ ἴσον τοῦ εἰρημένου χρόνου διαστήμα προστεθήσονται» συμπεραίνομεν ὅτι ὁ κανὼν οὗτος ἐγένετο πρὸ τοῦ στωμα καὶ μετὰ τὸ στρλζ' ἤτοι πρὸ

1 Ὁ βίος τοῦ ἀγίου Ἀχιλλίου εὑρίθεται εἰς πλεῖστα χειρόγραφα τῶν Μετεώρων καὶ εἰς τινὰ τῆς ἐνταῦθα ἐθνικῆς βιβλιοθήκης. ὅτινα ἀναμφιβόλως ἔχουσι μεταφερθῆ ἐκ τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων. Οἱ ἐν τοῖς χειρογράφοις τούτοις βίαι τοῦ Ἀχιλλίου δὲν συμφωνοῦσι κατὰ πάντα, ὑπάρχει δ' ὡς γνωστὸν ὁ βίος τοῦ Ἀχιλλίου καὶ εἰς τὴν ἀπλήν γλῶσσαν, τούτου δ' ἕνεκα πρέπει νὰ συγκριθῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ ἐκδεδόμενον κείμενον, ὅπως, εἰ δυνατόν, εὑρεθῇ ἡ ἀρχικὴ τοῦ κειμένου μορφή. Ἐν τῇ συγκρίσει ταύτῃ ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ βίος τοῦ Ἀχιλλίου, ὁ περιεχόμενος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 212 χειρογράφῳ τῆς μονῆς τοῦ ἀγίου Διονυσίου τοῦ Ἀθῶνος.

2 Πλβ. Καταλ. Λίμπρου τομ. Α' σελ. 411 καὶ 415.

τοῦ 1333 καὶ μετὰ τὸ 1029. Ὁ κανὼν οὗτος ὡς γνωστός καὶ πολλάκις δεδημοσιευμένος δὲν εἶνε ἄξιός δημοσιεύσεως.

Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὰ περὶ μετονομασίας τῶν πόλεων δύο ἀντίγραφα.

Κ. Ι. Δ.

## Ι.

Ὅσαι τῶν πόλεων μετωνομάσθησαν ὕστερον.

Ἐπίδαμνος τὸ νῦν θυράχιον. Ἐπίδαυρη δὲ πόλις πελοποννήσου. Ἡ τῆς ἀχρίδος λίμνη πρώτην λυχνίς ἐκαλεῖτο. Ἡ πόλις σαρτίτις πρώτην καλουμένη. Ὁ καισαρεὺς προκόπιος γράφει περὶ πόλεως τινὸς γνωρισμάτων, καὶ οἶμαι ὅτι πρέβελις ἐκαλεῖτο ἢ ἀχρίδα. Ἡράκλεια ἢ νῦν πελαγονία. Σελάστρορος ἢ νῦν δεάβολος. Ἰλλυρικὸν ταῦν κάνινα. Ἐξεσα ταῦν μόνγλαινα. Ἀξειὸς ποταμὸς ὁ βάρδάρειος. Πηνιὸς ποταμὸς ἢ σαλαβρεία. Ἄργος θετταλικὸν ἢ λάρεισα. Ἐπειὰ ἢ νῦν κορώνη. Πήδατος ἢ νῦν μεθώνη· ταύτης πλησίον ἐστὶ χερσόνησος ἣτις καλεῖται πύλος, ἢ πατρὶς νέστορος νῦν δὲ καλεῖται ἀβχρινος. Τρίκη ταῦν τρίκαλα. Θεούπολις ἢ νῦν προῦσα. Ἀπολλωνία ἢ νῦν ἱερισσὸς ἢ πρὸς τῷ ἄθω ὄρει κειμένη. Ἀμφίπολις, ἢ νῦν χρυσόπολις. Θεοδοσιούπολις ἢ νῦν ἄπρως παρὰ τοῦ ἄπρου πενθεροῦ κάρου κτισθεῖσα. Ὀρθαγάρια καὶ στάγειρα. ἢ νῦν μάκρη. Τὸ πείρος τῆ νῦν βούσιον. Πίρινηος ἢ νῦν ἠράκλεια. Τιβεριούπολις ἢ νῦν στρούμιτζα. Βελεντιούπολις τὸ θελεσβούδιον. Δαρὲς τὸ νῦν ταῦρες. Μαρτυρούπολις τὸ νῦν μερρεκί. Βέρροια τὸ νῦν χάλαιπεν. Προποντίδες δύο, ἢ μὲν κατὰ τὴν ἄβυδον, ἢ δὲ κατὰ τὸ ἱερὸν καὶ ψεμάθιον. Γερμανίγια συρίας ἢ νῦν τελεσαῦρα. Σπερχιὸς ποταμὸς, ὁ νῦν ἀγριομέλας. Καταλαλικίας ἢ νῦν μάμιστα. Αἶ ἄνω Γάλεια καὶ τὰ ἐπέκεινα τῶν Ἄλπεων εἰσὶ τὰ πρὸς ὠκεανόν· οἶον φρυγία, γαλάτια, ἠσπανία· γερμανοὶ δὲ, οἱ φράγγοι. Σύρμιον ἢ νῦν οὐγρία· καὶ στρίμπος· οἱ δὲ οὐγγροὶ τὸ παλαιόν, ἐλέγοντο γήπαιδες. Δορύστυλον ἢ νῦν δρύστρα. Ὀδρυτὸς καὶ ὄρεστιὰς ἢ νῦν ἀνδριανούπολις. Μακώτις λίμνη ἢ νῦν γαλατία. Ἐπτάπολις ἢ νῦν ἑπτανομία. Ποτίδεια ἢ κασάνδρια, ἀπὸ κασάνδρας τῆς θυγατρὸς πριάμου. Κολοσσὸς ἢ τυρός.

Φωτιστικὴ ἢ νῦν βελά. Βιθυνῶν ἐπαρχία, νικομίδεια καὶ νίκαια.  
 Ἄχρια ἢ νῦν πάτρα. Δαναοὶ οἱ Ἕληνες. Ἄσια ἢ ἔφετος Φρυγία ἰω  
 νία ἢ περὶ ασίαν. Εὐβοία, ἢ εὐριπος. Βιωτία αἰ Θύβαι. Πύδνα τὸ  
 κίτρος. Ὀλοσσῶν ὁ ελασσών. Φθία ἢ φαρσαλία. Νικόπολις ἢ νῦν  
 πρέβεζα. Αἰτωλία τὰ λεχώνεια. Κόρκυρα τὰ κέρκυρα ἢ αὐτὴ καὶ  
 φαλακία. Δωδώνη ἢ δαυδίτζα. Ἡπειρος τὸ βούρεντόν. Δελφοί, τὸ  
 νῦν χρυσός καὶ σόλον· διὲς πόλεως, τὸ ράμπελον. Καιράρεια, φι-  
 λίππου, ἦτον ὁ πύργος, ἢ αὐτὴ καὶ παγαϊὰς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ ὄρους  
 παγαίου. Σαρδικὴ ἢ νῦν τριαδίτζα. Ράρυμνα, ἢ λάρισσα. Θέρμη  
 καὶ ἡμαθία, ἢ Θεσσαλονίκη. Κολάσσαί, αἰ γῶναι. Ραδόπη, ἢ φι-  
 λιππούπολις. Ἰταλία ἢ Λογγιβαρδία. Σπερχλὸς ποταμὸς καὶ  
 ἀπιδανὸς φαρσαίων ποταμὸς. Μεμφιπόλις ἐν αἰγύπτῳ, ἢ νῦν ταμιά-  
 φιν. Πέργεια, τὸ νῦν πυργίν· Αὔδαιρα, τὸ νῦν πολύστειλον, ὅτι τῆν  
 αἰγυπτον πρότερον, λίμναι εἶναι πᾶσαν φασίν, τὸν δὲ νεῖλον παλ-  
 λὴν ἔλὸν κατάγοντα προσχῶσαι αὐτὴν εἰς ἔλλη· τὰ δὲ ξηρανθέντα  
 τὴν νῦν χῶραν ποιῆσαι· ἔθεν ὁ νεῖλος ὠνέμασται ἀπὸ τοῦ νέαν ἔλὸν  
 κατάγειν.

## 2.

«Ὀλυγθος ὁ νῦν ἱερισσός. Ποτίδαια ἢ νῦν κασάνδρια. Ἀμφίπο-  
 λις ἢ χρυσόπολις, Πύδνα τὸ κῦτρος Φεραὶ αἰ σέρραι. Πείρινθος  
 καὶ πέρτιθος ἢ νῦν ἡράκλεια. Τρίκη, τὰ νῦν τρίκαλα. Θέρμη κατὰ  
 Θουκυδίδην, ἢ νῦν Θεσσαλονίκη. Αὔδηρα, τὸ νῦν πολύπτυλον λε-  
 γόμενον. Θερμοπύλαι τὸ νῦν σκέλος. Αἰθία ἢ νῦν Κορώνη. Πίδασος  
 ἢ Μεθώνη, ἥς τινος πλησίον ἐστὶ χερρόνησος μικρά, ἣτις τὸ παλαιὸν  
 μὲν ἐλέγετο πύλος ἢ τοῦ ὀμηρικοῦ νέστορος ἀβαρῖνος : ἐν ἄλλῳ δὲ  
 βιβλίῳ ἀπολλώνεια, ἢ νῦν ἱερισσός ἢ δὲ ποτίδαια ἢ νῦν βέρροια».